

δακτυλίδιον και ἐθάψαμεν τὸν νεκρὸν μας εἰς τά-
φον ταπεινὸν και ἀνεπίγραφον.

Ἦτο ἡ δεκάτη πέμπτη Ἰουλίου 1822. Τοιαῦ-
ται ἡμερομηνίαὶ δὲν λησιμονοῦνται.

[Ἐπιταὶ συνέχισα.]

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ.

ΒΙΟΣ ΕΔΙΣΘΝ ΤΟΥ ΕΦΕΥΡΕΤΟΥ

Ὅσον θαυμάσιος και ἀπίστευτος σχεδὸν και ἀν-
εἶνε ὁ φωνογράφος,¹ εἶνε ὅμως τοσοῦτον ἀ-
πλοῦς, ὥστε τούτου και μόνου ἕνεκα δὲν αἰσθάν-
νεται τις πρὸς τὸν ἐφευρετὴν αὐτοῦ εὐθύς ἐξ
ἀρχῆς τὸ πολὺ ἐκεῖνο σέβας, ὅπερ αἰσθάνεται
πρὸς ἕτερόν τινα ἐφευρετὴν κατορθώσαντα νὰ
καταλήξῃ εἰς τὸ πολὺν χρόνον ἐπιζητούμενον
ἀποτέλεσμα διὰ σειράς ὅλης πολυπλόκων μη-
χανισμῶν. Κλίνει τις μᾶλλον νὰ ἐκλάβῃ αὐτὸν
ὡς τινα εὐνοούμενον ὑπὸ τῆς Τύχης, ὡς τινα Χρι-
στοφόρον Κολόμβον, ὅστις ἄνευ τινὸς δυσκολίας
εὔρε τὸν τρόπον νὰ στήσῃ ὄρθιον τὸ ὠόν, ὃν
πᾶς τις ἠδύνατο εὐκόλως νὰ εὔρῃ.

Θὰ ἴδωμεν κατωτέρω μέχρι τίνος σημείου
εἶνε δίκαιος ὁ τοιοῦτος τρόπος τοῦ ἐξετάζειν τὰ
πράγματα, μέχρι τίνος βαθμοῦ ἀναμιγνύεται ἡ
Τύχη ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ και τῇ εὐδοκίμῃσει ἰνδρός,
ὃν ὁ ἀμερικανὸς καθηγητὴς Βάρκερ ἀποκαλεῖ
«ἄνδρα ἡρακλείας δημιουργικῆς και ἐφευρετι-
κῆς διανοίας, ὅστις εἶνε οὐ μόνον ὁ ὑπατος τῶν
ἐφευρετῶν τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ και ἐξερρευνητὴς·
διότι ὁσάκις δὲν δύναται νὰ καταλύσῃ τὰ ὑλικά,
ὧν ἔχει χρειαίαν, ἀναζητεῖ αὐτὰ ἐν ταῖς χώραις
τοῦ ἀγνώστου και ἐπανερχεται φέρων τὸ ζη-
τούμενον».

Ὁ Ὀμοῦς Ἄλβας Ἐδισον ἐγεννήθη ἐν Μίλαν
τῆς Κοριτιάς Ἡρίας τῆς Πολιτείας Ὀχιού τῇ
11 Φεβρουαρίου 1847. Ταπεινὸν χωρίον σικρό-
τατον κείμενον ἐπὶ τῆς ὄχθης διώρυγος δὲν ἦτο
βεβαίως ὁ κατάλληλος τόπος εἰς ἐμφάνισιν με-
γαλοφυίας, ἀλλ' ὅμως ἡ θεία αὐτῆ φλόξ, ὡς ἐκ
πείρας γινώσκουμεν, συνήθως ἐμφανίζεται ὅπου
δήποτε κατὰ προδιαγεγραμμένους τινὰς τύπους.
Μέγα δὲ μέρος τῆς νεότητός του διήλθεν ὁ Ἐδισον
ἐν ἐτέρῳ χωρίῳ Πόρτ Χάρον (Port-Huron) ἐν
Μίχιγγαν, οὗ ἦττον ἀκαταλλήλῳ εἰς ἀνάδει-
ξιν ἐξόγου ἀνδρός.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἐδισον ἀνήκουσα εἰς τὸ
κατώτατον στρώμα τῆς μεσαίας τάξεως, οὐδένα
τῶν μελῶν τῆς εἶδε διακριθέντα ἐπὶ μεγαλο-
φυίᾳ. Ἐκ τῶν πολλῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀρρένων
τε και θηλέων οὐδεὶς οὐδέποτε ἔδειξε κλίσιν ἐ-
ξαιρετικὴν πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἣν ἐπεδίωξε
και ἠκολούθησεν ὁ ἐφευρετὴς, ὅστις ἐκληρονό-
μησε παρὰ τοῦ πατρός του μικρὸν τι μέρος ἀ-
σταθίας τοῦ πνεύματος, ἥτις τὸν ὤθησεν εἰς το-
σαῦτα και διάφορα πράγματα. Σημειοτέον δ' ὅτι

1. Μακρὰν περιγραφὴν τοῦ φωνογράφου ἐδημοσίευ-
σεν ἐν τῇ Ἐστίᾳ (τόμ. Ε') ὁ καθηγητὴς τῆς φυσι-
κῆς ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ κ. Δ. Στρούμπος.

ὁ πατὴρ του ἐγένετο ἀλληλοδιαδόχος ράπτῃς,
βομβυκοτρόφος, σιτέμπορος, ξυλέμπορος, ἔμ-
πορος γηπέδων. Ἐκληρονόμησε δὲ παρ' αὐτοῦ
και κράσιν ἰσχυράν. Ὁ πατὴρ οὗτος Ὀλλανδὸς
τὸ γένος, γέρον ῥωμαλέος ἐτῶν τεσσάρων και
ἐβδομηκοντα τὴν σήμερον, ἀπώλεσε τὸν πατέρα
του ἐν ἡλικίᾳ ἑκατὸν δύο ἐτῶν και τὸν πάππον
ἐν ἡλικίᾳ τριῶν και ἑκατῶν. Τοῦτο δὲ εἶνε πολ-
λῆς σημειώσεως ἄξιον, διότι παρέχει εἰς ἡμᾶς
τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ τὸ θαυμάσιον
πρόγραμμα, ὅπερ προέγραψεν ἡδὴ ὁ ἐφευρετὴς
ἐν ἡλικίᾳ σχετικῶς μικρᾷ, ἐνός και τριάκοντα
ἐτῶν.

Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ γεννηθεῖσα ἐν Μασαχου-
σέτῃ ἐκ γονέων Σκώτων, ἔτυχεν ἀγωγῆς και
παιδείας, και εἶγεν ἄλλοτε σχολεῖον ἐν Κα-
ναδά· αὐτὴ δ' ἐδίδαξε και τὸν υἱὸν κατ' οἶκον,
διότι ὁ Ἐδισον οὐδέποτε ἐφοίτησεν εἰς τὸ δη-
μόσιον σχολεῖον δύο κατὰ συνέχειαν μῆνας. Οἱ
δὲ κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα συμμαθη-
ταὶ του οὐδόλως τὸν ἐνθυμοῦνται ὡς ἐπιμελῆ
τινα και ἐξοχῶν μαθητὴν, οὐδ' ἐν τῷ οἴκῳ ἔ-
δειξε ποτε θαυμά τι παιδικῆς εὐφυίας, ἀλλ'
ἀείπετε ἔχαίρε παιζῶν μόνος. Ἐὰν δὲ τις ἐ-
φρόντιζε τότε νὰ παρακολουθῆσῃ τὰς ἀθορυβούς
τοῦ παιδὸς διασπεδάσεις, θάνεκάλυπτεν ἴσως
ἴχνη τινὰ τῆς δυνάμεως ἥτις ἤγαγεν αὐτὸν ἐπὶ
τὴν ὁδὸν τὴν ἀλλόκοτον ἣν σήμερον διατρέχει.

Ἦτο δὲ τὰ μάλιστα φιλαναγνώστης και ἀ-
κάματος. Μεγίστην εἶχε περιεργίαν περὶ πᾶν
ἀναφερόμενον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, μεγί-
στην εἶχε κλίσιν πρὸς πάντα τὰ μεγάλα ἐνό-
ματα, πρὸς πάντα τὰ μεγάλα γεγονότα. Δε-
καετῆς ὧν ἀνεγίνωσκε τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀγ-
γλίας τοῦ Οὔμου, τὴν Ῥώμην τοῦ Γίββωνος,
τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, και συγγράμματα χη-
μείας, ὅπου ἂν εὔρισκεν αὐτὰ, και ἄτινα ἴσως
τῷ ἔδειξαν τὴν μέλλουσαν ὁδὸν ἣν νῦν βαδίζει.
Δύνασθε δὲ νὰ φαντασθῆτε τί πράγματα ἦσαν τὰ
βιβλία ταῦτα. Δὲν ἦσαν βεβαίως δεδεμένα κομ-
ψῶς και πολυτελῶς, διότι οὔτε τόπος ἦτο οὔτε
χρόνος τοιούτων βιβλίων. Ἦσαν βιβλία ἀρ-
χαϊκὴν ὅλως ἔχοντα τὴν ὄψιν, ἔρημα ἀναμφι-
βόλως τῶν περικαλυμμάτων αὐτῶν και ἔχοντα
τὰς σελίδας κιτρινας και κατεστιγμένους. Ἄλλ'
ὅμως δεκαετῆς παιδίον ἀγάπην ἔχον εἰς τὴν
ἀνάγνωσιν, οἷον δήποτε βιβλίον και ἂν εὔρῃ, τῷ
εἶνε ἀδιάφορον, ἀρκεῖ ὅτι εἶνε βιβλίον, και ἄ-
νευ πολλῶν ἀξιώσεων τὸ ἀναγινώσκει.

Δωδεκαετῆς ὁ Ἐδισον εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοι-
νωνίαν ὡς πωλητὴς εὐτελῶν τιμῶν πραγμάτων
και βοηθὸς ἐν τῷ σταθμῷ τῆς ἀποθήκης τῆς
Μεγάλῃς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Κα-
ναδά. Ὅστις παρετήρησε τὴν πρώμιον ἀταρα-
ξίαν, τὴν δεινότητα και τὴν χρηματιστικὴν δε-
ξιότητα τῶν τοιούτων νέων, γινώσκει βεβαίως
ὅτι τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο εἶνε ἥμισυ κατάλλη-

λον εἰς τὴν καλλιέργειαν ζητητικῆς πνεύματος καὶ ἀνεπιτήδειον εἰς ἀπόκτησιν γνώσεων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν. Ἄλλ' ὁμως πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ κύριος Ἐδίσον τῷ καιρῷ ἐκείνῳ δὲν εἶχε κατὰ νοῦν μεγάλα τινὰ σχέδια. Τὸ ἐπάγγελμά του τῷ παρόντι ἐξαιρετικὸν βιοποριστικὸν μέσον. Μετὰ τοιαύτης δὲ προθυμίας ἐργολάβου, ὥστε προϊόντος τοῦ χρόνου ἐγένετο ἐργολάβος, ἔχων τέσσαρας βοηθοὺς βοηθοῦντας αὐτὸν εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ εἰδῶν. Καὶ σήμερον δὲ μετὰ χαρᾶς ὁμιλεῖ περὶ τῶν καλῶν χρόνων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ βίου του.

«Ἐ, ἦσο καὶ σὺ ἐξ ἐκείνων τῶν παιδιῶν, τὰ ὅποια πωλοῦν σύκα ἐντὸς κουτιῶν τὰ ὅποια ἔχουν πάτον ἡμίσεως δακτύλου; τὸν ἠρώτησέ τις. — Ἐὰν καλῶς ἐνθυμῶμαι, ἀπεκρίθη κλειῶν πονηρῶς τὸν ὀφθαλμῶν, ὁ πάτος τῶν κουτιῶν μου εἶχεν ἑνὸς καλοῦ δακτύλου πάχος.»

Ἐπάρχει φωτογραφία τις τοῦ μικροεμπόρου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ μέλλων περιφνησὸς ἐφευρετὴς εἶνε νεανίας στρογγυλοπρόσωπος, φορεῖ κασκέττον ἐκ κηρωτοῦ (μουσαμά) καὶ ἔχει ὑπὸ μάλης ἐφημερίδας. Ἡ φυσιογνωμία του εἶνε παιδοστάτη ἔχουσα τι τὸ ἐντιμον καὶ καλοῦ ἄθρον. Τὸ παιδίον τοῦτο, ὡς θὰ ἴδωμεν, διεκρίνετο μετὰ τῶν συναδέλφων του διὰ τὸ παράδοξον καὶ ἰδιότροπον τοῦ χαρακτῆρος, ἀνεγνώριζε δὲ καὶ αὐτὸς τοῦτο.

Χαρακτηριστικώτατον δὲ εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς: Ἐν τινὶ παλαιᾷ ἀμάξῃ τοῦ σιδηροδρόμου χρησιμεύουσα ὡς καπνιστήριον, εἶχεν ἰδρύσει ὁ Ἐδίσον μικροσκοπικὸν τι ἐμπορικὸν περιέχον ἐφημερίδας, ὀπώρας καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἦτο δὲ περιστοιχισμένος ὑπὸ φιαλῶν τινῶν καὶ χημικῶν ὀργάνων, ἅτινα ἔλαβεν ἐπ' ἀνταλλαγῆς ἐφημερίδων ἐκ τῶν ἐργαστηρίων τοῦ σιδηροδρόμου. Ἀποκτῆσας δ' ἔπειτα ἀντίτυπον τῆς *Χαρακτηριστικῆς Ἀναλύσεως* τοῦ Φρεζενίου ἐξετέλει χημικὰ τινὰ πειράματα ἐν ᾧ ἡ ἀμαξοστοιχία ἔτρεχε ἀνατινασσομένη ἐπὶ τῶν σιδηρῶν βάρδων τοῦ σιδηροδρόμου.

Τὰς ὥρας τῆς ἀργίας αὐτοῦ διερχόμενος χάριν διασκεδάσεως ἐν τῷ τυπογραφεῖῳ ἐφημερίδος τινὸς ἔλαβε γνώσεις τινὰς τῆς τυπογραφικῆς. Εὐρῶν δὲ περίστασιν εὐκαιρὸν ἀγόρευσε παρὰ τῆς ἐφημερίδος ταύτης 300 λίτρας παλαιῶν στοιχείων καὶ οὕτω πῶς παρὰ τὸ χημικὸν αὐτοῦ ἐργαστήριον ἰδρύσει καὶ τυπογραφεῖον. Ἦτο δὲ παρατηρητικώτατος καὶ ἐρωτῶν τοὺς μηχανικοὺς τοῦ σιδηροδρόμου ἔμαθε πρακτικῶς τὸν χειρισμὸν τῶν ἀτμομηχανῶν καὶ διὰ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τοὺς τηλεγραφητὰς ἔλαβεν ἔννοιάν τινα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Ἐξέδωκε δὲ καὶ ἐφημερίδα «Paul-Pray» ἐπιγραφομένην, ἐκτυπῶν αὐτὴν ἐν τῷ προχείρῳ τυπογραφεῖῳ του. Ἦτο δὲ αὕτη ἐβδομαδικαία

12 δακτύλων μῆκος ἔχουσα καὶ 6 πλάτος, λίαν δὲ περιεργὸς καὶ πρωτοφανὴς ἕνεκα τοῦ τύπου τῆς ἐκτυπώσεώς της· διὸ καὶ οἱ *Καιροὶ* τοῦ Λονδίνου ἀνήγγειλαν αὐτὴν ὡς τὴν μόνην ἐπὶ γῆς ἐφημερίδα ἐν σιδηροδρομικῇ ἀμαξοστοιχίᾳ ἐκτυπομένην. Ἐγένετο δὲ ἡ ἐκτύπωσις κατὰ τὸν ἀρχαικώτατον τρόπον, τουτέστι διὰ τῆς πίεσεως τοῦ χάρτου ἐπὶ τῶν στοιχείων διὰ τῆς ἀπλῆς χειρὸς καὶ ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον ὕψεως τοῦ χάρτου.

Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ἐξηκολούθει ἀναγνώσεων μετ' ἀκρατήτου ὀρυκτοῦ. Ἡ ἀμαξοστοιχία του τὸν ἔφερεν εἰς πόλιν τινά, ἔνθα εὗρισκεν ὄφελειας πλείστας ὅσας ἀγνώστους τέως. Ὡς δειγμα δὲ τῆς φιλομαθίας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀπλότητος περὶ τὴν γῶσιν καὶ διάκρισιν τῶν δυσκολιῶν, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ σχέδιον ὅπερ εἶχε, τοῦ νὰ ἀναγνώσῃ ὅλην τὴν δημοσίαν τῆς πόλεως βιβλιοθήκην. Οὐδεὶς ὑπῆρχε νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων ἦτο δυνατόν νὰ εὗρεθῇ ἐν ὀλίγοις τισὶ βιβλίοις ἢ καὶ νὰ τῷ δείξῃ πῶς ἠδύνατο νὰ εὗρῃ τὰ βιβλία ταῦτα. Κατ' αὐτὸν ἕκαστον βιβλίον ἦτο μέρος διακεκριμένον τοῦ συνόλου τῆς ἐπιστήμης, ὥστε πᾶς φιλομαθὴς ὄφειλε, κατ' αὐτόν, νὰ μὴ παραλείπῃ οὐδενὸς βιβλίου τὴν ἀνάγνωσιν. Καὶ πρῶτον μὲν ἤρξατο ἀναγινώσκων βαρυτάτας καὶ ὀγκωδεστάτας πραγματείας παρατεταγμένας ἐν τῇ κατωτάτῃ καὶ μεττῇ κόνεως θέσει τῆς βιβλιοθήκης· ἀνέγνωσε δὲ κατὰ σειρὰν 15 ποδῶν μῆκος τῆς θέσεως ταύτης, οὐδὲ ἐν βιβλίον παραλείπων, οὐδὲ μίαν σελίδα ὑπερπηδῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀναγνωσθέντων τούτων ἦσαν αἱ *Ἀρχαὶ* τοῦ Νεύτωνος, τὰ ἐπιστημονικὰ τοῦ Γίουαρ (*Ure*) καὶ ἡ *Ἀνατομικὴ τῆς Μελαγχολίας* τοῦ Βέρταν (*Burton*).

Ἀδύνατον δὲ ἦτο νὰ παρέλθωσιν ἄνευ τινὸς δυσάρεστου συμβάντος τοσαῦται καὶ τοιαῦται ἐπιχειρήσεις. Πλείστα ὅσα δυσάρεστα συνέβησαν εἰς τὸν Ἐδίσον, ἐν δὲ τούτων ὑπῆρξε τὰ μάλιστα λυπηρὸν. Ἡμέραν τινὰ ἀπόντος τοῦ ἡμετέρου χημικοῦ, κατέπεσε φιαλίδιον φωσφόρου καὶ ἤναψεν ἡ παλαιὰ ἀμάξα, τὸ ἐργαστήριον, τὸ χημεῖον κτλ. Ἐπάλληλός τις δραμῶν ὀργίλος διεσκόρπισε πάντα τὰ ἐν τῇ ἀμάξῃ περιεχόμενα μυρία ὅσα πράγματα, καὶ θέλων νὰ καταστήσῃ τελειότεραν τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ κινδύνου, ἔδωκε μάθημα λαμπρότατον εἰς τὸν λίαν ἐμπειληγμένον ἡμέτερον χημικοδημοσιογραφέμ-πορον.

Ὅτε δὲ μετ' οὐ πολὺ ἔλαβε στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις τῆς τηλεγραφικῆς, ἡ μόνη αὐτοῦ μαγία ὑπῆρξεν ὁ τηλεγράφος. Περιέζωσε τὸ ἰσόγειον τῆς πατρικῆς οἰκίας του διὰ μεταλλικῶν συρμάτων, ἔπειτα δὲ κατεσκεύασε μικρὰν γραμμὴν τηλεγραφικὴν, μεταχειριζόμενος εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν μηχανισμῶν αὐτῆς σύρματα ὀ-

ρειχάλινα, καρφία και τεμάχια ψευδαργύρου, ἄ-
τινα ἐπόλουν αἱ μάγαι τῆς γειτονίας ἀκρω-
τηριάζουσαι τοὺς σωλῆνας τῶν νεροχυτῶν.

Ἐν ταῖς ἀμαξοστοιχίαις ἐφαίνετο τολμηρό-
τατος καὶ ῥιψοκίνδυνος. Μετὰ μεγίστης δὲ εὐ-
κολίας καὶ δεξιότητος ἐπῆδα ἀπὸ τῆς τρεχούσης
ἀμαξοστοιχίας ἐπὶ σωροῦ ἄμμου, ὃν ἐπίτηδες εἶχε
σωρεύσει, ἵνα μὴ ἀναγκάζηται νὰ καταβαίη ἐν τῷ
στάθμῳ, ὅστις ἔκειτο μακρὰν τῆς οἰκίας του.
Ἡμέραν τινὰ ἰδὼν ἐρχομένην τὴν ἀμαξοστοιχίαν
καὶ κινδυνεύουσαν νὰ καταπατήσῃ τὸ τέκνον τοῦ
σταθμάργου, ὤρμησε καὶ μετὰ κινδύνου τῆς ζωῆς
του ἤρπασε τὸ τέκνον, οὗ ὁ πατὴρ εὐγνωμονῶν
ἐδίδασκε τὸν σωτήρα τὴν τηλεγραφικὴν. Ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ὁ Ἐδισον μετῆλθε τὸν σαν-
δαλοποιὸν εὐδοκίμησας τὰ μάλιστα καὶ εἰς τὸ
ἐπιτηδεύμα τοῦτο, ὅπερ ὅμως ταχέως ἀπελά-
κτισεν ἐπιδοθεὶς ὀριστικῶς εἰς τὴν τηλεγραφικὴν
γενόμενος καὶ τηλεγραφητής. Ἐκτοτε δὲ ἀ-
διαλείπτως ἐσπούδαζε περὶ τὴν τέχνην ταύτην
κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας, διὸ καὶ ὁ
κυριώτατος μοχλὸς τῶν πλείστων αὐτοῦ ἐφευ-
ρέσεων εἶνε ὁ ἠλεκτρισμὸς.

Ὁ ἐφευρετικὸς τοῦ Ἐδισον νοῦς διεκρίνετο
καὶ ἐκ τῆς εὐκολίας μεθ' ἧς ἠδύνατο νὰ ἐφαρ-
μύξῃ κατὰ τὰς περιστάσεις τὰ ὑπὸ τῆς ἐπιστή-
μης παρεχόμενα μέσα. Ἡμέραν τινὰ μέγα τε-
μάχιον πάγου καταπεσὸν ἔκοψε τὸ καλῶδιον
τοῦ τηλεγράφου τὸ μεταξὺ τοῦ χωρίου του καὶ
τῆς Σαρνίας ἐπὶ τῆς ἀπέναντι καναδικῆς ὄχθης,
καὶ διεκόπη ἡ τηλεγραφικὴ συγκοινωνία. Ὁ πο-
ταμὸς ἔχει πλάτος 25000 μέτρων, δὲν ὑπῆρχε
δὲ πρόχειρον μέσον νὰ τον διαπεράσῃ τις ἢ νὰ
ἐπιδιορθώσῃ τὸ κοπὲν σύρμα. Τί νομίζετε ἐπε-
νόησεν ὁ νεαρὸς τηλεγραφητής; Ἀναπηδῆσας
ἐπὶ τινος ἀτμομάχης ἔλαβε τὴν λαβὴν τῆς ἀ-
τμοσυρίκτρας καὶ διὰ συριγμάτων μακροτέρων
καὶ βραχυτέρων ἐμιμήθη τὰ σημεῖα καὶ τὰς μάλ-
λον ἢ ἦτοον μακρὰς γραμμὰς τοῦ τηλεγραφικοῦ
ἄλφαβήτου.

«Αἶ, εἶνε κάνεις αὐτοῦ εἰς τὴν Σαρνίαν; ἀ-
κούετε τί σας λέγω;» ἐσύριξεν ἡ ἀμαξία.

Οὐδενμία ἀπόκρισις.

Δίς, τρίς, τετράκις, πεντάκις ἐπανελήθη ἡ
ἐρώτησις ἄνευ τινὸς ἀποκρίσεως. Ἀλλὰ τέλος
πάντων οἱ ἐν τῇ ἐτέρα ὄχθῃ ἐνοήσαντες, ἀπε-
κρίθησαν διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου, τουτέστι διὰ
τῆς ἀτμοσυρίκτρας. Ὡστε, ὡς βλέπετε, ἡ συγ-
κοινωνία ἀποκατεστάθη.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἐδισον κατὰ τὰ πρῶτα αὐ-
τοῦ ἔτη εἶνε σειρά ὅλη μετοικίσεων* ἐπλανᾶτο
ἀπὸ ἐνὸς τόπου εἰς ἕτερον, λόγῳ μὲν χάριν ἐ-
πισκέψεως διαφόρων τόπων καὶ εὐρέσεως μεί-
ζονος κέρδους καὶ ὠφελείας, πράγματι δέ, καὶ
πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἀπο-
διωκόμενος ὑπὸ τῶν προϊσταμένων του, ἕνεκα
τῆς ἀστοχίας καὶ τῆς ἀπροσεξίας καὶ τῆς ἀ-

συγγνώστου παραμελήσεως τῶν καθηκόντων του.
Ἐν Στρατφόρδῃ λ. χ. τοῦ Καναδᾶ ὁ προϊστά-
μενος αὐτοῦ τῷ παρήγγειλε νὰ τῷ τηλεγραφῇ
κατὰ ἡμίσειαν ὥραν τὴν λέξιν: six, ὡς σημεῖον
ὅτι ἠγρόμπει καὶ ὅτι ἦτο ἐν τῇ θέσει του. Ἀλλ'
ὁ ἐπιμελής τηλεγραφητής εἰζέυρετε τί ἐπινόησεν;
κατεσκεύασε μηχανισμόν τινα διὰ τροχῶν, ὅ-
στις ἐξετέλει ἀντ' αὐτοῦ τὴν ἐργασίαν. Ἐν δὲ
τῇ Ἰνδιουπόλει δὲν μετεβίβαζεν ἐν καιρῷ τὰ
τηλεγραφήματα τῶν ἐφημερίδων, καταγινόμενος
εἰς πειράματα νέου τινὸς τρόπου πρὸς ταχυτέ-
ραν μεταβίβασιν αὐτῶν τούτων τῶν τηλεγρα-
φημάτων.

Ἐν Μέμφιδι τῷ 1864 εἰργάζετο εἰς πραγμά-
τωσιν τῆς ἰδέας του περὶ τῆς διπλῆς διαβί-
βάσεως τῶν τηλεγραφημάτων. Ἐν τῷ με-
ταξὺ ἐγένοντο μεταβολαὶ τῶν ἐν τῷ γρα-
φείῳ ὑπαλλήλων* ἡ μόνη δὲ περὶ τοῦ Ἐδι-
σον γνώμη τῶν προϊσταμένων του ἦτο ὅτι δὲν
ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τοῖς νέοις
διορισμοῖς.

Ἐν Λουϊβίλλῃ κομίζων τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ
γραφεῖον φιάλην θεικοῦ ὀξέος ὅπερ ἔμελλε νὰ
τῷ χρησιμεύσῃ εἰς τινὰ πειράματά του, ἀνέ-
τρεψε τὴν φιάλην πρὸς ζηνίαν τραπέζιτου τινὸς
οἰκοῦντος ὑπὸ τὸ δωμάτιόν του. Ἐν δὲ τῇ Κιγ-
κινάτῃ ἐπενόει μυρίας ὄσας ἀφορμὰς ἵνα κα-
ταλείπει τὸ γραφεῖόν του καὶ μεταβαίη εἰς τὴν
δημοσίαν βιβλιοθήκην, ἐνθα διημέρευεν ἀναγι-
νώσκων.

Ἡ ἀπαριθμητικὴ αὐτῆ τῶν κακορρηγιμάτων τοῦ
Ἐδισον θὰ ἦτο μοχθηρία ἀναιτιολόγητος, ἐὰν δι'
αὐτῆς ἐσκοποῦμεν νὰ κακίσωμεν καὶ νὰ προσθά-
λωμεν τὸν ἐργάτην αὐτῶν. Καὶ ναὶ μὲν δὲν δυνά-
μεθα νὰ προβάλωμεν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τὸν Ἐ-
δισον ὡς παράδειγμα καὶ πρότυπον εἰς μίμησιν,
ἀλλ' ὅμως τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ ταῦτα φαίνονται
ὅτι ἦσαν ἀποτέλεσμα ἀνανταγωνίστου ἐσωτερικῆς
ὀρμῆς. Αἱ ἐφευρέσεις αὐτοῦ ἦσαν τοσαῦται
Σειρήνες προσκαλοῦσαι αὐτόν, καὶ ὑπὸ τῆς φω-
νῆς των θελγόμενος ἠμέλει τῶν πάντων.

Τῷ 1868 ἦλθεν εἰς Βοστόνα καὶ ἀνεδείχθη
δεξιώτατος τηλεγραφητής. Καταβαλὼν δὲ πά-
τα τὰ ἐμπόδια ἅτινα παρενεβάλλοντο κατὰ τὴν
ὁδὸν του ἕνεκα τοῦ ἀξέστου ἐξωτερικοῦ του,
κατάρθρωσε μετ' οὐ πολὺ νὰ λάβῃ θέσιν σπου-
δαιοτάτην. Διότι μέχρι τοῦδε δὲν ἠδύνατο νὰ
τρέχῃ ἀπροσκόπτως κωλυόμενος ὑπὸ μυρίων
ὄσων ἰδεῶν, ἃς βαθμηδὸν ἐβελτίωσε καὶ ἀπε-
περάτωσε. Ἐγένει καλλιγράφος καὶ ταχυγρά-
φος, καὶ τὰ χειρόγραφα του ἀναγινώσκονται ὡς
ἐὰν ἦσαν τοῦ τύπου, εἶδε δὲ καὶ πολλοὺς, σχε-
τικῶς, τόπους. Ἡμέραν τινὰ παρεσκευάζετο
νὰ πομπεύσῃ εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, εἰς
τὴν Νέαν Αὐρηλίαν, ἀλλὰ ἀπρόοπτόν τι συμ-
βῆν τὸν ἀνεχαίτισε. Νέα ἤδη ἐποχὴ ἀνέτελλε
δι' αὐτόν. Τινὲς τῶν μικρῶν του ἐφευρέσεων εἶ-

χον ἐπιτύχει, ἤρχιζε δὲ νὰ τηλεγραφῆ κατὰ νέαν τινὰ ἀρχήν, τὴν τῆς δονήσεως, καὶ νὰ πιστεῦθῃ ἐαυτὸν πρώτην τότε φοράν: «Οὐδέποτε διενοούμην, ἔλεγεν, ὅτι εἶχον ἐπιδεξιότητά τινα». Καὶ ὅμως ἀπέτυχεν ἐν τινι σπουδαίῳ πειράματί του διπλοῦ λεγομένου συστήματός του, δι' οὗ ἤθελε νὰ κατορθώσῃ νὰ διαβιβάζῃ δι' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σύρματος δύο συγχρόνως τηλεγραφήματα. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν του δὲ ταύτην καταλιπὼν τὴν Βοστόνα ἦλθεν εἰς Νέαν Ὑόρκην καταβεβλημένος εἰς τὸ ἔπακρον. Ἄλλ' ἐν τῇ Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀνέλαμψαν ἴσα ἴσα αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ καὶ ἔδρεψε τὸν καρπὸν τῶν μακρῶν καὶ μετὰ μεγίστης καρτερίας γενομένων ἐργασιῶν αὐτοῦ. Ὁ Ἐδισον ἔχει ἰδιάζουσαν τινὰ εὐφυίαν δι' ἧς ἐν οἴῳ δήποτε μηχανισμῷ εὐρίσκει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν πρώτην αἰτίαν, καὶ ὡς ἐὰν ἡ αἰτία αὕτη ἦτο ὑπεράνθρωπὸν τι πνεῦμα ἐν εἰρκτῇ κεκλεισμένον δέσμιον, ζητεῖ νὰ το ἀνακουφίσῃ εἴτε λύων τὰ δεσμά του πάντα, εἴτε τοῦλάχιστον χαλαρόνων αὐτὰ ὅσον οἶόν τε. Τὸ πνεῦμα τοῦτο τότε εἶνε ἀγαθὴ τις Μοῖρα, ἣτις εὐγνωμονοῦσα τῷ Ἐδισον διὰ τὴν εὐεργεσίαν του ταύτην, τῷ παρέχει τὴν φήμην καὶ τὴν εὐτυχίαν.

Ἐλαβε λοιπὸν τριάκοντα καὶ πέντε διπλώματα δι' ἐφευρέσεις ἀναφερομένας εἰς τοὺς λεγομένους χημικοὺς καὶ αὐτοματικούς τηλεγράφους, ὁκτὼ δὲ τὴν εὐρεσιν τρόπου διαβιβάσεως διπλῶν καὶ τετραπλῶν συγχρόνων τηλεγραφημάτων δι' ἐνὸς σύρματος, τριάκοντα ὁκτὼ δὲ τὴν τηλεγραφικὴν ἐγγράφειν καὶ ὁκτὼ δὲ βελτιώσεις μέρους τινὸς τῆς συνήθους συσκευῆς τοῦ Μόρσου. Τὸ διπλοῦν λεγόμενον σύστημα, ὡς εἶδομεν, κατ' ἀρχὰς ἐγένετο καταγέλαστον. Ἄλλ' οἱ ἀπιστοῦντες, ἔτυχον μετ' οὐ πολὺ τῆς εὐκαιρίας νὰ ἴδωσι διὰ τοῦ τετραπλοῦ συστήματος τέσσαρα συγχρόνως τηλεγραφήματα δι' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σύρματος διαβιβάζόμενα. Ὁ δ' ἐφευρετὴς ὁμιλεῖ σήμερον περὶ ἐξαπλοῦ τοιοῦτου συστήματος.

Μυθώδης σχεδὸν εἶνε ἡ εὐδοκίμησις τοῦ πρῶτον πολυτεχνίτου. Μεγάλῃ τις Ἀμερικανικῇ Ἐταιρίᾳ λέγεται ὅτι ἠγόρασε παρ' αὐτοῦ ἀντι ἑκατοντακισχιλίων δολλαρίων τὸ τηλεφῶνον αὐτοῦ καὶ τίς οἶδε πόσον τὴν ἐφεύρεσιν τῆς τετραπλῆς διαβιβάσεως κτλ. κτλ. Λέγεται δὲ ὅτι ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ φωνογράφου εἰσπράττει καθ' ἑβδομάδα πεντακόσια δολάρια.

Ἐκ τοῦ μακροῦ καταλόγου τῶν ἐφευρέσεων τοῦ Ἐδισον μία μόνις θὰ εἶνε ἡ μὴ κατὰ πάντα εὐδοκίμησασα καὶ μὴ ἀποφέρουσα κέρδη. Ἄλλ' ἐδαπάνησε ὅμως καὶ οὐκ ὀλίγα εἰς ἐρεῦνας καὶ πειράματα, τετρακοσίας χιλιάδας δολλαρίων, περὶ τὰ δύο καὶ ἡμισυ περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἐν Νιούμαρκ εἶχεν ἐργαστήριον ἐν ᾧ εἰργάζοντο τριακόσιοι ἐργάται, ἐν τῇ πόλει

δὲ ταύτῃ ἠερώσατο κατὰ πρῶτον τακτικῶς τῶν μαθημάτων τῆς χημείας καὶ ἐνυμφεῦθη. Τῷ δὲ 1876 πωλῆσας τὸ ἐργαστήριόν του ἦλθε καὶ κατόκησεν ἐν Μένλῳ Πάρκ.

Ἔρα εἶνε ἤδη νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ Μένλο Πάρκ εἶνε ἐκ τῶν νεωτάτων σταθμῶν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς Πενσυλβανίας ἐν τῇ Νέᾳ Γερσίᾳ, μίαν ὥραν ἀπέχων δι' ἀμάξης ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης. Εἶνε δὲ ἀπλοῦν χωρίον ἔχον ἡμίσειαν δωδεκάδα οἰκιῶν χρώματος ὑποκιτρίνου, κατὰ τᾶλλα δὲ κοινοτάτων. Ἡ οἰκία τοῦ Ἐδισον εἶνε μία τῶν καλλίστων, περιέχουσα πᾶσαν οἰκιακὴν εὐκολίαν, ἀλλ' ἀνευ τινὸς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος. Ὁ κατὰ πρῶτον ἐρχόμενος ἐνταῦθα μόνις καταβάς τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης, ἣτις παρευθὺς ἀπέρχεται, σταθεῖς πρὸ τῆς οἰκίας ταύτης ἐκπλήσσειται διὰ τὸ ἥσυχον αὐτῆς. Οὐδὲν ἄλλο ἀκούει ἢ τὸν βόμβον τῶν μελισσῶν καὶ ἀναπνέει γλυκεῖαν αὔραν ἐλαφρῶς κυροῦσαν τὰς κορυφὰς τῶν περίξ ὑψηλῶν χόρτων.

Τὸ ἔδαφος εἶνε ἐπικλινὲς ὀπίσω τοῦ σταθμοῦ μέχρι λευκῶνός τινος, ἐμπροσθεν δὲ ἀνυψοῦται ἀποτόμως. Παρὰ τὴν κορυφὴν μακροῦ λόφου ὀλίγον ἀπωτέρω τῶν οἰκιῶν, ἐντὸς αὐτῆς ἀδένδρου φαίνεται ξύλινόν τι διώροφον οἰκοδόμημα μετὰ ἐξώστου. Βλέπων τις αὐτὸ βεβαίως θὰ νομίσῃ ὅτι εἶνε σχολεῖον ἢ κοινὸν τι κατάστημα οἷον δήποτε, ἐν ᾧ συνερχόμενοι ἐμβριθεῖς ἄνδρες συσκέπτονται περὶ σπουδαίων πραγμάτων, διότι ὄντως περὶ τὴν μεσημβρίαν ἄνδρες σπουδαῖοι εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται. Ἀναμφιβόλως ἐν τινι τῶν γωνιῶν τοῦ οἰκοδομήματος τούτου θὰ εἶνε τὸ ἐργαστήριον τοῦ ἐφευρετοῦ. Οὐχί' τὸ ἐργαστήριον τοῦ ἐφευρετοῦ εἶνε ὅλη ἡ οἰκία' καὶ τοι δὲ ἔχει μῆκος μὲν 100 ποδῶν, πλάτος δὲ 28 εἶνε τοσοῦτον στενωχῶρος, ὥστε καταγίνεται ἤδη εἰς τὴν οἰκοδομὴν εὐρύτερας πλησίον τῆς πρώτης. Καὶ ὅλον μὲν τὸ ἰσόγειον περιλαμβάνει πληθὺν ξυλουργικῶν καὶ ἄλλων ὀργάνων, ἐργαστήριον σχεδιογραφικὸν καὶ γραφεῖον, ἐν ᾧ ἐργάζονται δεκατρεῖς δεξιοὶ ἐργάται. Ὑπεράνω δὲ ὑπάρχει αἶθουσα μακρὰ ἔχουσα ἐκ διαλειμμάτων θέσεις πλήρεις, ὡς καὶ τὸ ἔδαφος, ἠλεκτρικῶν στηλῶν, ἀτράκτων, χημικῶνσκευῶν καὶ ἄλλων συσκευῶν ἀλλοκότων. Πέριξ δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων ὑπάρχουσι θέσεις περιέχουσαι συλλογὴν μικροτέρων ὀργάνων καὶ μάλιστα σειρὰν ὅλην φιαλιδίων καὶ φιαλῶν χημικῶν προϊόντων.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν ἀνθρώπων τῶν πληρούντων τὸ ἐργαστήριον εἶνέ τις, ὃν ἕνεκα τῆς ἀπλότητος τῆς ἀναβολῆς του οὐδὲ διενεόθητε κὰν νὰ παρατηρήσῃτε. Καὶ ὅμως ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶνε ὁ οἰκοδεσπότης, οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε βοηθοὶ του, εἰς οὓς δύναται νὰ ἀναθέτῃ ἐνίοτε τὴν ἐκ-

τέλεσιν δευτερευόντων τινῶν πειραμάτων. Ἐχει δὲ οὗτος ὕψος 1,75 μέτρο. Τὴν στιγμὴν ταύτην εἶνε κεκυφῶς ἐξετάζων λεπτήν τινα ἐργασίαν. Καὶ καθ' ὅλου μὲν φαίνεται νέος, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του, πύλακωμένον ὑπὸ βαθυτάτων ρυτίδων, φαίνεται γηραλέον. Ἡ δὲ μαύρη κόμη του, ἔχουσα ἤδη καὶ λευκάς τινὰς τρίχας, πίπτει πυκνὴ ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Αἱ χεῖρές του εἶνε ἐστιγμέναι ὑπὸ ὀξέος, ἡ δὲ ἀναβολὴ του εἶνε τύπος τῶν ἐτοιμῶν λεγομένων φορεμάτων.

Τοιοῦτος ὁ Ἐδισον.

Φαίνεται ὡς τις ἐργάτης, ἰδίᾳ δὲ, ἕνεκα τῆς ὠχρότητός του, ὡς τυπογράφος ἐργαζόμενος νύκτα. Οἱ χαρακτηρισμοὶ του εἶνε πλατεῖς, τὸ μέτωπον κανονικόν, οἱ ὀφθαλμοὶ του χρώματος τεφροῦ ἀνοιχτοῦ, ἡ ρὶν ἀκανόνιστος, καὶ διὰ τοῦ στόματός του φαίνονται ὀδόντες ἐστερημένοι κανονικοῦ σχήματος. Ὅτε ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ σε παρατηρήσῃ φαίνεται ὅτι ἡ προσοχή του δὲν ἔρχεται ἀμέσως, ὡς ἐάν ἦτό που ἀπησχολημένος. Ἀλλὰ τὸ βλέμμα του εἶνε διαυγέστατον, εἰλικρινὲς καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας του, ἴδαστέ τον τώρα, εἶνε ὡς λέγομεν ἀνοιχτὴ καὶ ἐπαγωγός. Τὴν σοβαρότητα διαδέχεται φαιδρὸν μειδίαμα, ὁ φαινόμενος γέρων ἐξαφανίζεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ βλέπομεν ἐνώπιον ἡμῶν μαθητὴν ἀμέριμον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του.

Ἐάν ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸν Ἐδισον γινώσκῃ αὐτὸν μόνον ἐκ τοῦ φωνογράφου, θὰ ἴδῃ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του πλεῖστα ὅσα περίεργα καὶ ἄξια θεᾶς πράγματα, ἅτινα θαυμάζων σπεύδει νὰ παρατηρήσῃ. Κατὰ γῆς κείνται διαλελυμένα τὰ τεμάχια τοῦ μεγαλοφώνου πελωρίου σωλήνου ἔχοντες δύο ἀκουστικὰ κέρατα. Δύο ἄνθρωποι ἔχοντες ἐκάτερος ἐν τῶν ὀργάνων τούτων δύνανται νὰ συνδιαλέγωνται διὰ τῆς συνήθους φωνῆς ἐξ ἀποστάσεως πολλῶν χιλιάδων μέτρων. «Ἐκ τῆς κοιλάδος ἐκείνης ἐκεῖ κάτω, ὀπίσω τῆς ἐρυθρᾶς οἰκίας, λέγει ἡμῖν ὁ ἐφευρετής, ἐκτείνων τὴν χεῖρα πρὸς χαρίεσσάν τινα γωνίαν τῆς πεδιάδος, ἀκούεται εὐκρινέστατα καὶ ὁ ἀπλούστατος ψιθυρισμός». Τὸ μόνον κακὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶνε ὅτι ἡ μηχανὴ αὕτη συλλέγει καὶ πάντας τοὺς πέριξ ἤχους, οἷον τοὺς μινυρισμοὺς τῶν πτηνῶν, τὴν ἐπίπονον μάσσησιν τῶν ἐν τῷ λευμῶνι δαμάλεων καὶ τοὺς τοιοῦτους λεπτοτάτους καὶ δυσδιακρίτους θορύβους. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ πειράματα ἐκτελοῦνται κάλλιον κατὰ τὰς ἡσύχους νύκτας. Οὐδόλως δ' ἀμφίβολον ὅτι οἱ χωρικοὶ οἱ κατοικοῦντες πλησίον τοῦ τόπου ἐν ᾧ γίνονται τὰ νυκτερινὰ πειράματα, ἀκούοντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς τῆς νυκτός ὅτε τὰ πάντα ἀναπαύονται, ἀκούοντες, λέγω, τὰς παραδόξους πῶς λέξεις τὰς ἀνταμιβομένης χαμηλῆ τῆ φωνῆ μεταξὺ

τῶν ἐκτελούντων τὸ πείραμα, καὶ βλέποντες τὰς ἀμυδράς αὐτῶν σιακὰς καὶ τὰ πλανώμενα φῶτα τῶν φαναρίων των, οὐδόλως ἀμφίβολον ὅτι χωρὶς νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὸ φαινόμενον τοῦτο, θὰ σπεύσωσι νὰ κατακλεισθῶσιν ἐν ταῖς οἰκίαις των ἔχοντες μεστὴν τὴν κεφαλὴν φανταστικῶν παραμυθίων καὶ τρέμοντες ὑπὸ τοῦ φόβου!

Πλησίον τοῦ μεγαλοφώνου ὑπάρχει ἡ συσκευή τοῦ ἀεροφώνου, οὔ ἡ μεγάλη φωνὴ ἔχουσα δύναμιν ἑκατὸν πεντήκοντα ἀνθρωπίνων πνευμάτων θὰ μεταδίδῃ παραγγελίας τῶν ἐν θαλάσῃ πλοίων, τῶν παρὰ τὴν ἀκτὴν φάρων κτλ.

Περαιτέρω κείται γραφὴς ἠλεκτρικὴ χαραττούσα γράμματα καὶ σχέδια. Εἶνε δὲ αὕτη αἰχμηχάλυβδίνη κινουμένη ὑπὸ μικρᾶς τινος στήλης καὶ διατρυπῶσα τὰ ἐπὶ τοῦ χαρτίου γεγραμμένα στοιχεῖα. Ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς γραφίδος ταύτης ὁ ἐφευρετής κατεσκεύασεν ὄργανον ἔχον ἀδάμαντα κατὰ τὴν αἰχμὴν καὶ χρησιμεῖον εἰς χάραξιν τῶν πολυτίμων λίθων.

Ἐλθωμεν νῦν εἰς τὴν ἐταρμύριον ἀρτλίαρ, ἠλεκτρομαγνήτην διαπασῶν, ἔχοντα 2 1 [2 ποδῶν μῆκος. Αὕτη κινουμένη δύναται νὰ νάντλήσῃ τρία ἢ τέσσαρα βυτία ὕδατος τὴν ἡμέραν δι' εὐτελεστάτης δαπάνης.

Πολλὰ δὲ καὶ ποικίλα εἶνε τὰ συστήματα τῶν χημικῶν τηλεγραφικῶν μηχανῶν· καὶ αὕτη μὲν διαβιβάζει οὐ μόνον ἀπλῶς τὸ τηλεγράφημα, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος τῆς γραφῆς τοῦ τηλεγραφοῦντος. Ἡ γραφὴ δὲ αὕτη χαράσσεται διὰ λευκῆς μελάνης τοιαύτης, ὥστε τὰ στοιχεῖα ἐξογκοῦνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ χαρτοῦ. Ἡ αὕτη δὲ οὐσία θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς χρῆσιν τῶν ἀομμάτων, οἷτινες, ὡς γνωστόν, διὰ τῆς ἀφῆς ἀναγινώσκουσι.¹

Ἦδη δὲ κατασκευάζονται ἐκεῖ ἠλεκτρικὰ ψαλίδια ἵνα δι' αὐτῶν κόπτονται σκληρὰ πράγματα. Κατασκευάζεται ἠλεκτρικὴ μηχανὴ τοῦ κεντήματος, ἄλλαι τινὲς χρησιμεύουσαι ἵνα περιστρέψωσι διάφορα πράγματα ὑπάρχοντα ἐν τοῖς παραθύροις τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων. Ὁσάτως δὲ θήκη τις λαλοῦσα, πτηνὸν δυνάμενον νὰ ἵπταται εἰς διάστημα χιλίων ποδῶν καὶ ἑτέρα μηχανὴ ἔχουσα τροχόν, ὃν δὲν δύναται μὲν νὰ κινήσῃ οὐδ' ἡ ἰσχυροτάτη πνοή, εὐκολώτατα δὲ κινεῖ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς.

Τὰ παραδείγματα ταῦτα ληφθέντα τυχαίως, δεικνύουσιν εἴτε τετελεσμένα εἴτε ἐν καταστάσει ἐμβρύου, οὕτως εἶπεῖν, τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ. Ὅσακις ἀναζητεῖ τὸ Ἐδισον οὐδόλως ἀναπαύεται· παραδείγματος χάριν ἐν Νιούμαρκ ἀνέβη εἰς τὸ ἀνώτατον πάτωμα τῶν ἐργαστηρίων του, διότι μηχανὴ τις τυπογραφικὴ δὲν ἐκινεῖτο, καὶ ὅμως ἦτο ἠναγκασμένος νὰ τὴν

1. Περὶ τῆς μελάνης ταύτης ἴδε Ἐστίας τόμον 5, σελ. 800.

παραδώσῃ μετ' ὀλίγας ὥρας· ἐδήλωσε δὲ ὅτι δὲν θὰ καταβῆ πρὶν ἢ κινηθῆ ἢ μηχανή. Ἐξήκοντα ὄλας ὥρας κατεγίνετο νὰ κινήσῃ τὴν μηχανήν, ὅπερ καὶ κατώρθωσε, καὶ τότε μόνον καταβάς ἐκοιμήθη τριακόνατα κατὰ συνέχειαν ὥρας.

Ὁ Ἔδισον ἐρχεται εἰς τὸ ἐργαστήριον τὸ πρῶτ' καὶ πρῶτον μὲν ἀναγινώσκει ἐπιστολάς, ἐπιθεωρεῖ τοὺς ἐργάτας καὶ ἐπιτηρεῖ τὰ πειράματα τῶν βοηθῶν του. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ Τύχη τὸν βοηθεῖ· π. γ. πλάκες ἐλεφαντίνου ὁστοῦ ἐμβαπτιζόμεναι ἐν ἰδίῳ τινὶ ἐλαίῳ ἐπὶ ἐξ ἑβδομάδας, γίνονται διαφανέσταται. Σφαιρίδιον ὑδραργύρου ἐν ὕδατι περιέχοντι καὶ ὀλίγον ποτάσιον λαμβάνει σχήματα διάφορα διὰ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἔλκεται ἢ ἀπωθεῖται, μεταβάλλει χρῶμα, γίνεται ἀκίνητον κτλ. Καὶ ταῦτα μὲν ἀποτελέσματα δὲν εἶνε ἀμέσως χρήσιμα, ἀλλ' ὅμως καταγράφονται μετ' ἐπιμελείας καὶ ὅταν χρειασθῶσιν εὐρίσκονται ἔτοιμα. Τινὰ δ' αὐτῶν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι βραδύτερον ὡς ἐλλείποντες κρίκοι πολυτίμου τινὸς ἀνακαλύψεως. Καὶ ὅτε μὲν δοκιμάζει χιλιοστὴν ἤδη φορὰν τὴν συσκευὴν τοῦ τηλεφώνου, προσθέτων νέας τινὰς βελτιώσεις, ὅτε δὲ προσιβάει κατὰ ἐν βῆμα τὰ ἡμιτελῆ ἤδη ἔργα του, ἢ κατὰ τὴν διάθεσίν του, συγκεντροῖ ὅλην αὐτοῦ τὴν προσοχὴν ἐφ' ἐνὸς καὶ μόνου.

Καίτοι δὲ αἰτία τῆς εἰς τὸ ἀπόκεντρον Μένλο Πάρκ ἐγκαταστάσεώς του εἶνε κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν συχνῶν ἐπισκέψεων, καὶ ὅμως καθ' ἑκάστην συρρέουσι πλείστοι ὄσοι. Ἡ κατοικία του εἶνε τρόπον τινὰ ἡ Μέκκα εἰς ἣν καθ' ἑκάστην φοιτῶσι προσκυνηταὶ πεπαιδευμένοι, νεολόγοι ἐφημερίδων καὶ περιέργοι. Ἡμέραν τινὰ κύριός τις ὠδήγησε λόγον ἑκατὸν ἑβδομηκοντα πέντε προσκυνητῶν σημειωτέον δ' ὅτι ὁ κύριος οὗτος ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἔδισον τὴν ἄδειαν νὰ τῷ παρουσιάσῃ φίλους τινάς. Ἄλλην πάλιν ἡμέραν ἀμαξοστοιχία ἐπίτηδες ἐκόμισεν ἐκ Βοστόνης περιέργους, οἵτινες προηγουμένως εἶχον λάβει τὴν ἄδειαν νὰ τον ἐπισκεφθῶσιν.

Ὁ Ἔδισον ὑποδεξιότατα τοὺς πάντας φιλοφρόνως, συγχωρῶν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξετάζωσι καὶ αὐτὸν καὶ τὰς ἐφευρέσεις του ἐφ' ὅσον θέλωσι. Πᾶς τις θαυμάζων τὸν φωνογράφον του καταθέλγεται οὐχ ἤττον ὑπὸ τῆς φαιδρότητος τοῦ ἐφευρετοῦ.

«Πολὺ καλὰ, λέγει γελῶν μετὰ φαιδρότητος· τώρα θὰ διασκεδάσω καὶ ἐγώ. Μελετῶ νὰ προσκρῆσθῶ ἐπὶ ἠλεκτρικῆς συστοιχίας σύρμα, ὅπερ φθάνον μέχρι τῆς θύρας θὰ ἀνατρέπη πάντα τολμῶντα νὰ κρούσῃ αὐτήν».

Ἴδου καθέται πρὸ τοῦ φωνογράφου, προσαρμόζει διπλοῦν στόμιον καὶ προσκαλεῖ τινὰ τῶν βοηθῶν του, ἐν ᾧ ἕτερός τις κάθηται πρὸ μουσικοῦ ὄργάνου κειμένου ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦ δω-

ματίου. Ἄδουσι δὲ διὰ δύο φωνῶν ἄσμά τι. Ἐνῶ δὲ ἡ μουσικὴ πληροῖ τὸ δωμάτιον καὶ τὸ βλέμμα σου πλανᾶται κατὰ τύχην ἐπὶ πάντα τὰ περιστοιχιζόντά σε διάφορα πρᾶγματα, αἰσθάνεσαι μύχιόν τι βίγος. Νομίζεις ὅτι παρίστασαι εἰς ἱεροτελεσίαν ἐτέρου τινὸς δόγματος παραδόξου καὶ καινοφανοῦς, εἰς ἄσμα ἀρήιον καὶ φαιδρὸν ἀδόμενον εἰς τιμὴν νέας ὄλας ἐποχῆς μεστῆς ἐπαγγελιῶν ὑψηλῶν, εἰς τὴν ἀποκάλυψιν μυστηρίων κεκρυμμένων.

Ἄλλὰ τὴν ἐσπέραν μάλιστα ὁ μέγας ἐφευρετῆς φανεροῦται διὰ τῆς χαρακτηριστικωτάτης αὐτοῦ ὕψους. Συνειθίζει ἕκαστὴς τῆς μοναξίας ἐν ἣ διατελεῖ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, νὰ παραδίδῃται εἰς τὰ σπουδαιότατα τῶν ἔργων του, ἐξακολουθεῖ ἐργαζόμενος καὶ πέρα τοῦ μεσονυκτίου. Ἐνίοτε διανυκτερεύουσι παρὰ τῷ Ἔδισον καὶ τινες ἄλλοι μακάριοι ὄντως ἄνθρωποι. Γίνεται δὲ τότε λόγος καὶ συζήτησις περὶ τοῦ συνδυασμοῦ τριῶν ὀργάνων: τοῦ τηλεφώνου πρὸς διάβιβάσιν τῶν εἰδήσεων, τοῦ φωνογράφου πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν, καὶ τοῦ ἀεροφώνου πρὸς μετάδοσιν αὐτῶν μακρὰν καὶ γεγωνυῖα τῇ φωνῇ. Γίνεται λόγος περὶ τοῦ λεγομένου μικροφώνου, ὅπερ ἔχει πρὸς τὸν ἦχον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ἔχει τὸ μικροσκόπιον πρὸς τὴν ὄψιν. Συζητοῦσι περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ δόκτορος Φίψων προταθείσης συνθέσεως τοῦ φωνογράφου καὶ τοῦ κινητοσκοπίου, δι' οὗ φωνογραφικῆς τις εἰκὼν κινεῖται καὶ φαίνεται λαλοῦσα. Πόσοι ἰδέαι ἀνακυκλῶνται ἐν τῷ μακρῷ ἐκείνῳ οἰκοδομήματι, ὅτε πάντα τὰ πέρα εἶνε ἔρημα καὶ ἀναπαύονται, καὶ ἔξω μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἀκούεται μόνῃ ἡ ὀξεῖα κραυγὴ τῶν γρύλλων καὶ τῶν βατραχίσκων, ἐνδὸν δὲ αἱ λυχνίαι φέγγουσι διαρκῶς, ὑψοῦσαι τὴν θερμοκρασίαν τοῦ δωματίου, ταυτοχρόνως δὲ αἱ μηχαναὶ ἐκτελοῦσι τὸ ἐπίπονον καὶ βραδύ αὐτῶν ἔργον.

Ἦδη κατασκευάζεται συσκευή τις πλείστου λόγου ἀξία πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἤχου εἰς τὰ στοιχεῖά του, ὡς ἀναλύεται τὸ φῶς διὰ τοῦ πρίσματος. Πειπαιδευμένος δὲ τις ἐν Νέα Ἰόρκῃ εὗρεν ἤδη χρῆσίν τινα τοῦ φωνογράφου εἰς τὴν φιλολογίαν, προτείνων ἵνα δι' αὐτοῦ διασωθῶσιν αἱ ἰνδικαὶ διάλεκτοι οἷον ἡ τῶν Σενεκάς, τῶν Τεσκαρόρας καὶ ἄλλαι, αἵτινες ὁσημέραι ἐξαφανίζονται μετὰ τῆς παρουσίας γενεᾶς. Ἄλλὰ τὸ πρῶτον τοῦτο τοῦ ἤχου, συγχωρηθῆτω ἡμῖν ἡ ἔκφρασις αὐτῆ, ἐὰν δυνηθῆ νὰ τελειοποιηθῆ ἀνοίγει ὁδὸν νέαν εἰς τὴν φιλολογίαν, διότι δι' αὐτοῦ θὰ περιορισθῶσιν εἰς μικρὸν τινα ἀριθμὸν τύπων πάντα τὰ ποικίλα καὶ διάφορα ἰδιώματα καὶ θὰ κατασταθῆ δυνατὴ ἡ κενὴ νῦν καὶ ματαία ἐλπὶς περὶ μιᾶς γλώσσης παγκοσμίου.

Ἴδου καθήμεθα εἰς ἐξέτασιν τῆς ἐνεργείας θερμομέτρου τινὸς ἰδίας κατασκευῆς, ἐπονομασθέντος μικροτατοσίμετρον, καὶ δεικνύοντος εἰ-

κοσιτέσσαρα χιλιοστά του βαθμοῦ Φαρεναίτου, δυναμένου δὲ νὰ ποκῆσῃ ἔτι μείζονα λεπτότητα καὶ εὐαισθησίαν. Τὸ εὐαίσθητον τοῦ ἀνθρακος ἐφ' οὗ θεμελιούται τὸ ὄργανον περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀνεκαλύφθη τυχαίως ἐν τινι πειράματι τοῦ τηλεφώνου. Οὕτω δὲ ἡ ἀνθρωπίνη πρόοδος μεταχειρίζεται ἐκάστην ἀνακάλυψιν ὡς τινα κλίμακα· ἀναβαίνει καὶ ἀνασύρουσα τὴν κλίμακα τοποθετεῖ αὐτὴν ἵνα ἀναβῆ ἔτι ὑψηλότερα.

Ἴδωμεν νῦν πῶς παρασκευάζονται τὰ ἐξ ἀνθρακος σφαιρίδια τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν θερμομέτρων τούτων. Ἡ πρὸς παρασκευὴν τῶν σφαιριδίων ὕλη συνάγεται ἐντὸς ὑαλοσωλήνων τῶν λύχνων, καπνίζοντος τοῦ ἔλλυχνίου ὅσον οἶόν τε πλειότερον. Ἡ καπνία δὲ αὕτη στερεοποιεῖται μετὰ ταῦτα δι' ἰσχυρᾶς πίεσεως. Ὁ ἐφευρετὴς κεκυφὼς μετὰ προσοχῆς καὶ πολλῆς μερίμνης πρὸ ἡμισείας δωδεκάδος ζοφερῶν λύχνων καὶ ἔχων τὴν κόμην ἀτημέλητον ἁμοιάζει πρὸς μάγον τινα ἀπαγγέλλοντα μυστικούς ἐξορκισμούς καὶ καλοῦντα εἰς βοήθειάν του τὰς ἀποκρύφους δυνάμεις. Καθ' ὅσον δὲ ἡ νύξ προσβαίνει, ἡ κόμη του καταπίπτει μᾶλλον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ ἡ στάσις του καθίσταται ἀτονωτέρα καὶ νοχελεστέρα. Παρῆλθεν ἤδη τὸ μεσονύκτιον, αἱ μηχαναὶ ἔπαυσαν κινουμέναι καὶ οἱ ἐργάται κεκμηκότες ἀπέρχονται οἴκαδε.

Παρατίθεται ἤδη ἡμῖν πρόχειρον πρόγευμα. Ἐν ᾧ δὲ παρατηροῦμεν τὸ εἰδωλοσκοπίον, αἰφνης ἀκούεται τὸ εἰκ τὰκ τηλεγραφικοῦ τινος ὄργανου. Ὁ ἐφευρετὴς ἵσταται ἀλλοκότως πως, διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς κρατῶν σαρδέλλαν, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας δίπυρον καὶ ἔχων τὸ στόμα πλήρες, μετασφράζει δυνατὰ καὶ βραδέως τοὺς ἦχους, οὓς μόνος αὐτὸς ἔννοεῖ: «Λονδῖνον... Μάϊος. Εἶδησις περὶ τοῦ θανάτου τοῦ λόρδου Ροῦσελ εἶνε πρόωρος. Ἰωάννης—Βλαγγάρ—οὐ—χρεωκοπία ἀνηγγέλθη—χθὲς—κατερέθισε» (ἔχι, δὲν λέγει κατερέθισε) «κατώρθωσε—νὰ—τακτοποιήσῃ—τὰς ὑποθέσεις του—καὶ—θὰ—ἐξακολούθησῃ τὸ ἐμπόριόν—του».

Ἡ σελήνη λάμπει ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐξερχόμεθα εἰς τὸν ἐξώστην ἔνθα ὑπάρχει τηλεσκόπιον, καὶ δι' αὐτοῦ παρατηροῦμεν τὴν λευκὴν καὶ σκωληκώδη ὄψιν τῆς σελήνης καὶ τὸν λάμποντα ἀστερόεντα οὐρανόν. Εἶνε δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Καὶ οἱ μὲν ξενιζόμενοι φαίνονται κεκμηκότες, ἀλλ' ὁ οἰκοδεσπότης εἶνε ζωηρὸς ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τῆς ἕνεκα τῶν μακρῶν ἀγρυπνιῶν πυρετώδους ἐξάψεως, τῷ ἐπέρχονται ἐνίοτε τινες τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἐμπνεύσεως.

Ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἤδη ἔννοιάν τινα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν περὶ αὐτόν. Μίαν ἔτι λέξιν περὶ τῆς ἀληθοῦς προσωπικῆς αὐτοῦ ἀξίας. Εἶνε ἀνήρ ἐντιμωτάτου κατὰ πάντα χαρακτῆρος, σω-

φρονέστατος καὶ φιλοπονότατος, ἔχων πάσας τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐντίμου, τοῦ σώφρονος καὶ τοῦ φιλοπόνου. Δὲν ἔχει δὲ νοῦν μαθηματικόν, ἀμολογεῖ μάλιστα ὅτι ἀεὶ ποτε ἀπεστρέφετο τὰ μαθηματικά.

Εἶνε δὲ καὶ φιλαναγνώστης, προτιμῶν ὅμως τὰς ζωηρὰς μυθιστορίας καὶ τὰ βιβλία ἐν οἷς περιέχονται πράγματα παρεμφερῆ πρὸς τὰς ἐργασίας του. Ὅθεν λατρεῖ τὸν Οὐγγῶ, τὸν Βουλβερ, τὸν Ἰούλιον Βέρν—μάλιστα δὲ τὸν τελευταῖον τούτων, ὃν ἀποκαλεῖ προφήτην μᾶλλον ἢ μυθιστοριογράφον. Ἐχει δὲ καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτῆν ἀρχὴν, προτιμᾷ τουτέστι νὰ ἀναγνώσῃ καλόν τι βιβλίον δωδεκάκις ἢ νὰ ἀναγνώσῃ δώδεκα διάφορα βιβλία. Ὅθεν συγγραφεῖς ὡς τὸν Δίκηνς καὶ ἄλλους τοιούτους, θεωρεῖ δευτέρου λόγου ἀξίους. Τὰ προσφιλέστατα αὐτῷ πρόσωπα καὶ τὰ κατ' ἐξοχὴν διεγείροντα τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἶνε αἱ μηχαναὶ, τὰ στοιχεῖα τὰ χρησιμεύοντα εἰς τοὺς σκοπούς του, αἱ ἀργέγονοι φυσικαὶ δυνάμεις καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὅτε ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν φωνογράφον του λέγει αὐτῷ γερμανιστί, ἰσπανιστί ἢ καὶ λατινιστί (διότι ἔχει γινῶσιν τινα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν): «Ἐλα, γερωφωνογράφε μου, τί κάμνεις αὐτοῦ κάτω εἰς τὴν γωνίαν σου;» ὁ δὲ φωνογράφος ἀποκρίνεται διὰ τῆς ἑρρίνου μεταλλικῆς αὐτοῦ φωνῆς, εἶνε δύσκολον νὰ ποβᾶλη τις τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ὄργανον ἐκεῖνο εἶνε ὑπερφυσικόν τι ὄν, ἔχον ἴδιον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἴδια αἰσθήματα, ὃν ὕπερ ὀφείλει τις νὰ μὴ περιφρονήσῃ.

Περὶ τῶν ἐπιστημόνων ἀνδρῶν πρὸς οὓς ἐσχετίσθη ἕνεκα τῆς θέσεώς του ὁ Ἐδισον λαλεῖ μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ. Τῷ φαίνονται δὲ ἀπλούστεροι, ἀδιαφορώτεροι καὶ μᾶλλον μεγαλόφρονες, ἢ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων. Διηγούμενος δὲ τὴν συνάντησιν αὐτοῦ μετὰ τινος σοφοῦ Ἀμερικανοῦ, τοῦ Οὐίλλιαμ Θόμψων, μετὰ πολλοῦ διαφόρου περιγράφει τὸν παλαιὸν πῖλον καὶ τὰ τετριμμένα πως ἐνδύματα τοῦ σοφοῦ ἀνδρός.

Καὶ ἤδη δύναται τις νὰ ἐρωτήσῃ, ὁποῖατι τινες εἶνε αἱ τέρεψεις τοῦ Ἐδισον καὶ πῶς διασκεδάζει; Ἐφευρίσκων. Ὅποιός τις εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ βίου του; Τί λέγει ὅτι θὰ κάμῃ ἀφ' οὗ πλουτήσῃ; Ἀπλούστατα· θὰ ἐφευρίσκει καὶ μόνον θὰ ἐφευρίσκει. Ἐὰν εἰργάσθῃ μετὰ τῶσαύτης προθυμίας ὅτε ἦτο ἀφανής, σήμερον ὅτε τὰ πάντα ἔχει πρόχειρα καὶ ἄφθονα τρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας του ἢ προθυμίας του ἐδιπλασιάσθη. Ἡ πολυτέλεια δὲν τον πτοεῖ καὶ τον ἀποφύγει. Οὐδὲ ἡ ἐπιδοκιμασία τῶν ἀνθρώπων τὸν πτοεῖ, ἀλλ' ἀδιαφορεῖ, οὐδόλως ἐπιζητῶν αὐτήν. Μόνον ἡ φλόξ τοῦ ἐφευρίσκειν τὸν βασανίζει καὶ οὐδὲν πλέον. Ὁνόμασε δὲ τὰ δύο παιδιά του, τὸ μὲν Dot (στιγμὴν), τὸ δὲ Dash (κεραίαν) κατὰ τὰ συμβολικὰ σημεῖα τοῦ τηλε-

γραφικοῦ ἀλφαβήτου. Θέλει δὲ νὰ παράγῃ κατ' ἔτος καλὸν τι τοῦλάχιστον ὡς τὸν φωνογράφον.

Ἐἶνε ἤδη τρίτη ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Μέχρι δὲ τῆς ὥρας ταύτης οὐδὲ τὸ ἀκαματότατον πνεῦμα δύναται νὰ ἀνθέξῃ. Ἡ ἐπὶ τοῦ παραθύρου φέγγουσα λυχνία ἔπαισε κατασιχύνουσα τὴν σκοτίαν τῆς πέριξ πεδιάδος. Τὸ περιγράμμα τοῦ μακροῦ οἰκοδομήματος διεκρίνετο ἤδη καὶ ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ μεθ' οὗ πρότερον συνεχέετο. Ὁ ἀήρ εἶνε ψυχρὸς καὶ τὰ ὑψηλὰ χόρτα καλύπτονται ὑπὸ τῆς δρόσου. Ὁ ἔφευρετὴς σχηματίζων τὴν χειρὰ του ὡς τηλεσκόπιον παρατηρεῖ τοὺς ὠχρῶντας ἀστέρας καὶ αἰσθανόμενος τοὺς πόδας του βαρεῖς καὶ δυσκινήτους πορεύεται εἰς τὴν οἰκίαν του προσκόπτων καθ' ὁδόν. Φ.

[Revue Britannique.]

II ΧΟΛΕΡΑ EN ΑΘΗΝΑΙΣ EN ΕΤΕΙ 1854

Ἡ χολέρα ἐνέσκηπεν εἰς Πειραιᾶ, ἀπαρालάκτως ὅπως καὶ ἐπὶ Περικλέους ὁ λοιμὸς, καὶ πρῶτον ἤφατο τῶν ξένων στρατιωτῶν καὶ τιῶν ἄλλων, ὕστερον δὲ ἀνέβη καὶ εἰς Ἀθήνας. Βεβαίως, ἂν οἱ ξένοι συνεχώρουν τὴν ὑγειονομικὴν κάθαρσιν, θ' ἀπεκρούετο τὸ νόσημα· διότι καὶ πρότερον, δις ἢ τρίς μετακομισθὲν εἰς τινὰς λιμένας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεσοδῆθη διὰ τοῦ τρόπου τούτου. Σήμερον ὅμως ἐνέσκηπεν ἀκωλύτως μέγα καὶ φοβερὴν καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀθήναις, ἂν καὶ οἱ πλείους τῶν κατοίκων φθάντες διεξῆλθον τῆς πόλεως καὶ πολλὰ κατεβλήθη φροντίς ὑπὲρ προλήψεως τοῦ κακοῦ. Ἐμάστισε δὲ τὰς Ἀθήνας περὶ τοὺς πέντε μῆνας, ἐξ ὧν ὁ Νοέμβριος ὑπῆρξεν ὁ πάντων ὀλεθριώτατος, ὡς ἀποθανόντων ἐντὸς αὐτοῦ ὀκτακοσίων τοῦλάχιστον, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἄδδου τρεῖς γιλιάδας ἐκ τῶν τριῶν μυριάδων κατοίκων αὐτῆς.

Καὶ, κατὰ πρῶτον μὲν ἐγένετο ἐν μόνον κροῦσμα πρὸς τὴν μεσημερινὴν ἄκραν τοῦ τετάρτου τμήματος· εἶτα, εἰσβαλοῦσα ἡ νόσος βικία εἰς τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον, ὥρμησεν εἰς τὸ πρῶτον, καὶ, καταξάσα ἀμείλικτος αὐτὸ, ἐπανῆλθε ῥαγδαία εἰς τὸ τέταρτον, εἰς δὲ περιέφερεν ἀνήλεές τὸ δρέπανον, θερίσασα πρὸ πάντων τὸ πλῆθος τῶν ἐκεῖ σεσωρευμένων ἐνδεῶν προσφύγων, τῶν νεωστὶ διωχθέντων ἀπὸ τῆς Τουρκίας διὰ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων.

Παρίστα δὲ οἰκτρὸν θέαμα τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἡ πόλις τῆς Ἀθηναῶν, καθόσον, διὰ τὸ καινοφανές τῆς νόσου καὶ τὴν πρόδρομον αὐτῆς τρομαρὲν φήμην, μέγας ἀριθμὸς ἔφυγον τὴν πρωτεύουσαν, τινὲς δὲ καὶ τοὺς φιλάτους τῶν οἰκείων παλαίοντας πρὸς τὸν θάνατον ἐγκατέλιπον ἄνευ παραμυθίας, ἵνα ζητήσωσι δι' ἑαυτοὺς ζωὴν, ὡς ἂν ἡ ζωὴ ἦτο ἀθάνατος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἄλλο δὲν ἔβλεπες εἰ μὴ ὀχήματα

καὶ ὑποζύγια μετακομίζοντα σωρούς ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων εἰς τοὺς λιμένας, εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ δὲν ἤκουες εἰ μὴ κατατύλισμα τροχῶν καὶ ἵππων ποδοβολητῶν καὶ ὑλακάς κυνῶν καὶ ὀλοφυρμούς τῶν μενόντων. Μετ' ὀλίγον δὲ, αἱ ὁδοὶ μετεβλήθησαν εἰς ἐρήμους, τὰ ἐργαστήρια ἐκλείσθησαν, ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἐξέψυξε πᾶσα φωνὴ καὶ ἡ πόλις ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον εἰσῆγασεν ὡς ἀπέραντον πολυάνδριον· μόνος ὁ ἤχος τῶν ἰδίων σου βηματῶν ἀνέβαινεν εἰς τὰς ἀκοὰς σου καὶ ἐξήγειρε τὸν τρόμον σου. Ποῦ καὶ ποῦ ἀπῆντας ἀνθρωπὸν βραδυπατοῦντα μόνον, τὸ πρόσωπον ἔχοντα ἄπορον καὶ πελιδνὸν καὶ τὸ βλέμμα στρέφοντα βαρυαλγές πρὸς σέ, ὡς ἂν ἐζήτει παρηγορίαν καὶ βοήθειαν· πρὸς καὶ ποῦ διαβαίνων πρὸ θύρας ἀνοικτῆς ἤκουες στεναγμὸν, ὅς τις, διὰ τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ κατώφλιον θὰ ὑπερέβαινεν ἄλλοτε, ἢ ἔβλεπες ψυχροῦραγοῦντας ἄλλους ἐπ' ἄλλων καὶ παραδιδόντας ἐν σπασαγμοῖς τὸ πνεῦμα. Ἐγὼ δὲ καὶ μητέρα κειμένην ἐν τινὶ γωνίᾳ κατωγείου εἶδον ἀγωνιζομένην νὰ κυλισθῆ πρὸς τὸ ἀπέναντι ἀσπαῖρον θυγάτριον. Τῆς ταλαιπώρου μητρὸς τὸ ἐσθεσμένον βλέμμα ἐφάνη ζωογονούμενον ὅτε μὲ εἶδεν εἰσελθόντα· ὑπεμειδιάσειωπηλὴ ὡς πρὸς προστάτην τοῦ φιλάτου καρποῦ τῶν σπλάγγων αὐτῆς καὶ τὸ μειδιάμα ἐκεῖνο ἦτο τὸ τελευταῖον. Ἀπέθανε, καὶ αὐτὸ ἐφαίνετο πλανώμενον ἔτι εἰς τὰ κατεφυγμένα χεῖλη τῆς φιλοστόργου νεκρᾶς.

Πάντα ἦσαν φρικαλέα· καὶ ἡ σιωπὴ καὶ τῶν ποδῶν σου ὁ κρότος ἀνῶρθουν τὰς τρίχας σου· ὡς καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ φῶς περιεχεῖτο ὠχρὸν καὶ ἀλαμπές εἰς τὴν γῆν. Τὴν πρῶτην μόνον, ἐνόστο δὲ καὶ τὴν ἐσπέραν, προσέβαλλεν εἰς τὰς ἀκοὰς, ὡς γόος βαθύς, ὁ πένθιμος τριγμὸς τῶν φορείων, ἅ τινα, βαρέως καὶ βραδέως ἐλαυνόμενα, ὠδήγουν σωρούς ἀσθανώτων πολλὰκις δὲ καὶ γυνῶν νεκρῶν πρὸς λάκκους, εἰς οὓς ῥίπτοντες τὰ σώματα οἱ νεκροθάπται, ὡς λίθους ἀγροῦς, ἀτεκάλυπτον δι' ἀσβέστου ὡς διὰ συνδόνης νεκρικῆς. Ἐνόστο δ' ἔβλεπες καὶ ῥακενδύτην γέροντα ἰερέα, ὅς τις, κρατῶν σταυρὸν καὶ μόλις κινῶν τὰ χεῖλη, ἐπορεύετο μακρὰν πρὸ τοῦ φορείου. Νόμους, ἀστυνομίαν, νοσοκομεῖα, ἱατροὺς πάντα καὶ πάντας εἶχον παραλύσει ὁ φόβος καὶ ὁ θάνατος, ὑπουργοὶ δὲ καὶ νομάρχης καὶ πολλοὶ τῶν δημοσίων λειτουργῶν, καταλιπόντες αὐτογνωμόνως τὰς θέσεις αὐτῶν, κατέφυγον εἰς ὄρη καὶ νήσους, ἀμειφθέντες μάλιστα διὰ τὴν παράβασιν τοῦ καθήκοντος διὰ παρασῆμων ὑπὸ προσωποληπτοῦσης ἐξουσίας· οὐδ' ὁ θάνατος ἀφοπλίζει τὰ πάθη! Οἱ ἰερεῖς τοῦ Ὑψίστου ἀτελείφθησαν ἄνευ ποιμνίων καὶ τὰ ποιμνία ἄνευ ποιμένων. Εἰς τὴν μεγάλην ἀγορὰν, εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, εἰς τὴν Ἐρμαιόλειον συμβολὴν, ὅπου πρὸ μικροῦ ἔθαλλεν